

TASTBAAR LICHT IN DE DUISTERNIS

Jakoba Havinga-de Jong (1986) is derdejaars studente Autonome Beeldende Kunst aan Academie Minerva. Zij heeft haar propedeuse Beeldende Creatieve Therapie gehaald aan de Stenden Hogeschool. Ze geeft cursussen olieverfschilderen en ontwerpt op freelancebasis websites.

Als Jakoba de kerk van Huizinge binnenkomt, is voor haar de leeftijd van de kerk bijna voelbaar. Ze ervaart het karakter van deze kerk – die al bijna achthonderd jaar oud is – als heel levend. Voor haar is het een kerk die het niet alleen al een flinke tijd uithoudt, maar ook van plan is om daar nog wel even een paar eeuwen mee door te gaan.

De leeftijd van de kerk is respectabel, maar hij dwingt bij haar geen overdreven respect af. Je hoeft er niet te fluisteren en op je tenen te gaan lopen. De statige indruk die de kerk ook op haar maakt, komt eerder voort uit z'n constructie, waarin robuustheid en elegantie elkaar vinden. De kerk is stevig en sierlijk tegelijk. Bij dit samengaan van verschillende eigenschappen in een geheel, denkt ze haar eigen werk goed te kunnen laten aansluiten.

In het algemeen valt het Jakob op dat het in kerken vaak zo donker is. Een kerk is een soort fort, waardoor mensen zich weliswaar veilig kunnen voelen, maar waar het ook vaak erg donker is. Dit tref je met name in romaanse kerken aan: daar zijn de ramen klein en smal, het interieur is schemerig en de portalen onder de torens zijn duistere gaten.

De afwezigheid van licht staat voor Jakoba haaks op gevoelens van hopen of geloven. In het spreken over hoop en geloof bedient men zich immers vaak van metaforen waarin licht essentieel is: God bijvoorbeeld die wordt omschreven als 'het licht van de wereld'. En hopen als 'ergens een lichtpuntje zien'. Kerken kunnen bij uitstek plekken van hoop en geloof zijn – licht is hier dan ook zeer op z'n plaats. Ook is in donkere kerken vaak veel te zien, de daar heersende duisternis is dan een belemmering voor het bekijken ervan, en zou volgens Jakoba verdreven moeten worden.

In de gotiek, een stijl die in de middeleeuwen na het romaans in de bouw werd toegepast, kwam men reeds deels tegemoet aan haar wens: in dit soort architectuur is een hoofdrol weggelegd voor licht, dat door hoge ramen de kerk binnenstroomde. Maar ook dit is voor Jakoba onvoldoende. Gewoon licht is voor haar niet genoeg, omdat het ongrijpbaar is.

In die zin doet licht haar denken aan de woorden 'hopen' en 'geloven'. Mooie woorden, maar tamelijk zweverig als het alleen maar bij die woorden blijft. Mensen geloven tegenwoordig vaak alleen maar in 'iets'. Dan zijn hopen en geloven ongrijpbare begrippen. En dat terwijl de kerk toch juist altijd geprobeerd heeft het geloven dichterbij te brengen.

Eigenlijk zou je het licht, symbool voor hopen en geloven, beet moeten kunnen pakken.

Dit is wat het ontwerp van Jakoba voor haar kunstwerk is geworden: een cascade van licht. Licht dat je vast kunt houden.